

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน

อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

Participation of the Public in the Conservation of Marine and Mangrove Forest Resources, Ban Laem district, Phetchaburi Province.

กนกพร พงษ์พันธ์ (Kanokporn Pongpan)* ดุสิต เวชกิจ (Dusit Wechakit) **

ชัยวัฒน์ คงสม (Chaiwat Kongsom)***

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (2) ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน (3) การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน (4) ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน (5) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน และ (6) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชนในชุมชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลนของราษฎร

เก็บข้อมูลเมื่อ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามราษฎรในพื้นที่ 3 ตำบล จำนวน 323 ครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้สถิติไคสแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 36 – 45 ปี จบชั้นประถมศึกษา อาชีพทำประมง เป็นราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน 6 – 10 ปีขึ้นไป รายได้ 5,000 – 10,000 บาท/เดือน ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ ในชุมชน (2) มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ (3) เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับบ่อยที่สุด คือ โทรทัศน์ ความถี่ระหว่าง 3-4 เดือน/ครั้ง ข่าวสารที่ได้รับ คือการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล(หอยแครง) (4) การมีส่วนร่วมของราษฎรในขั้นตอนต่างๆ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการอนุรักษ์ อยู่ในระดับปานกลาง (5) ปัจจัยที่มีผล ได้แก่ การได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ปัญหาด้านการอนุรักษ์เกิดจากหน่วยงานภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ ขาดความต่อเนื่อง และขาดการประสานงานระหว่างกลุ่มผู้ทำประมงพื้นบ้านและกลุ่มอนุรักษ์ (6)แนวทางการส่งเสริมควรส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ฯ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของราษฎรในทุกขั้นตอน สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักความสำคัญของทรัพยากร ธรรมชาติทางทะเลและป่าชายเลน และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กระจายสู่ประชาชนในทุกพื้นที่

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ป่าชายเลน

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pook_inside@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช dusit.wec@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agaskchatong@yahoo.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

This research was aimed at 1) studying economic and social conditions of people, 2) studying understanding of conserving marine resources and mangrove forest, 3) studying perception of the information regarding conservation of marine resources and mangrove forest, 4) studying participation level of people in conserving marine resources and mangrove forest, 5) studying the factors affecting participation of people in conserving marine resources and mangrove forest, and 6) investigating the guidelines of participative development of people in community in conserving marine resources and mangrove forest.

Questionnaires were used to collect the data from people living in 323 households in three sub-districts covering Ban Laem, Khun Sai, and Pak Tale Sub-districts in Ban Laem District, Petchaburi Province. Chi-square was used to analyze the data to test the factors relating to independent and dependent variables at the statistical significance level of 0.05.

The study showed that most samples were female, between the ages of 36 - 45 years old. They were educated to primary level. They were working as fishermen. Most of them had been living in their native habitat for 6 – 10 years or more. Their total household incomes were 5,000 – 10,000 Baht per month. Most samples did not become members of any group in the community. They understood conservation and had previously received information about conserving marine resources and mangrove forest. Television was accessed about 3 – 4 times a month. The information that they generally found was in support of conservation of marine resources and mangrove forest (cockles). With respect to participation of people, it was discovered that they participated in the process such as planning, implementing, and evaluating at a quite low level. However, the participation in receiving benefits from conservation activities was found at a medium level. Receiving information and understanding conserving marine resources and mangrove forest were the factors affecting participation of people. In terms of problems, government agents did not provide opportunities for people to play their roles in conserving marine resources and mangrove forest. In addition, a lack of continuous public relations and coordination between the local fishermen's group and the conservation group was also found. For the guidelines to support conserving marine resources and mangrove forest, the support should be focused on participation of people in every process. The recognition of people of importance of marine resources and mangrove forest should be enhanced. Additionally, public relations should be provided to people in all areas.

Keywords: Participation marine mangrove conservation.